

„И ний сме дали нещо на света“

През IX век Кирил и Методий създават българската писменост и дават „...на вси славяни книги да четат“. И нещо повече – те нарушават хегемонията на трите свещени езика – латински, гръцки и иврит, след като папа Адриан II в Рим освещава българските книги и отслужва литургия на български език.

Векове по-късно ние, съвременните българи, живеем във време на технологични достижения и ежедневието ни е свързано с използването на компютри, таблети и мобилни телефони. Роденият в САЩ българин Джон Атанасов създава първата автоматична електронноизчислителна машина. Благодарение на това откритие животът ни е по-организиран, имаме лесен достъп до многобройни източници на информация, а интернет дава възможност на хората, понякога намиращи се на хиляди километри един от друг, да общуват в реално време.

През целия еволюционен път стремежът на човечеството е бил да опознава и да контролира заобикалящия го свят. Животът му е ставал все по-динамичен и подчинен на точността. Крачка в тази посока прави Петър Петров, който създава първия прототип на електронния ръчен часовник.

В древността книгите са се разпространявали като били преписвани, а това ограничавало натрупването на знания. Днес чрез фотокопирната техника за минути можем да получим копие от нужния ни текст. Създаването на фотокопирните машини става възможно благодарение на откритието на фотоелектричното състояние на веществата, направено от академик Георги Наджаков.

Великите географски открития са началото на опознаването на планетата Земя и подтикват все повече хора да пътуват. По-късно се появяват автомобилите и с навлизането им в ежедневието на хората катастрофите се превръщат в проблем. Средство за обезопасяване на пътниците е въздушната възглавница, а един от нейните създатели е Асен Йорданов. Той изобретява и безжичния телефонен апарат, който е имал секретар, усилвател и възможност няколко души едновременно да разговарят помежду си или да провеждат добре познатия ни днес конферентен разговор. Постиженията на този изтъкнат авиоинженер, който е посветил живота си на това да преодолее ограниченията на земното притегляне, днес изглеждат невероятни, и не по-малко невероятен е рекордът на висок скок от 2 метра и 9 сантиметра на една българка, преодоляла земното притегляне – Стефка Костадинова, който остава неподобрен вече 20 години.

Страстта към непознатото тласка хората към изследване на Космоса. Успешната мисия на астронавти до Луната и обратното им връщане става възможно благодарение на конструираните от инж. Иван Ночев реактивни двигатели на лунния модул „Орел“. Последвалите експерименти за пътуване на хора в Космоса биха били почти невъзможни, ако не съществуваше космическата храна. Третата държава, регистрирана в ООН, която е изпратила храна в Космоса след САЩ и Русия, е България. Екипът на академик Цветан Цветков разработва технология за студено консервиране и изсушаване на биологични материали във вакуум. Начинът на консервиране на храната се нарича лиофилизация и е най-съвършеният метод за

консервиране, създаден досега.

Българският принос към изучаването на Космоса продължава и днес. Съвместно построената руско – европейска сонда „ЕкзоМарс 2016“ носи на борда си българската апаратура „Люлин“, създадена в БАН, която ще измерва космическата радиация по време на полета от Земята до Марс.

А най-отдалечената планета, която се намира на 5 000 светлинни години от Слънцето в съзвездието Стрелец, е открита от проф. Димитър Съселов.

Дори в този момент в Космоса с „Вояджър“ пътува „Златна плоча“. На нея освен произведенията на Бах, Бетовен и Моцарт е записана и българската песен „Излел е Дельо хайдутин“ в изпълнение на Валя Балканска. Последните два стиха от песента звучат като пророчество:

„... не са е родил чилиакън,
дену ще Деля убие“.

Българи многократно предопределят хода на световната история със своите достижения и допринасят за технологичния напредък на човечеството. Като част от голямото европейско семейство, ние трябва да запазим национално си самочувствие, защото тези изобретатели и откриватели създават света такъв, какъвто го познаваме днес и доказват, че няма непреодолими предизвикателства пред несломимия български дух.

Велислава Минкова XI^б клас
СОУ „Иван Вазов“